

стосуються актуальних проблем сьогодення. Партії повинні ефективно та раціонально налагоджувати процес публічної комунікації з громадянами і владними інститутами. У такий спосіб забезпечується довіра громадян до політичної системи суспільства, що ґрунтується на розумінні прийнятих рішень та повазі до влади і держави загалом.

Список використаних джерел

1. Будівництво політичних партій: організаційні основи. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18217/ (дата звернення 16.04.2020).
2. Гонюкова Л. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз. Київ: НАДУ, 2009. 392 с.
3. Офіційний сайт Української Галицької Партії. URL: <https://uhp.org.ua/> (дата звернення 16.04.2020).

Ткачук В.

*студентка групи ПОІЗм-11
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.філол.н., викладач кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності ТНЕУ
Яблонська Н.*

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформатизація політичної сфери суспільства привела до появи нового інструменту управління соціальними процесами – електронного уряду. Даний інструмент не тільки органічно вписався в процес модернізації політичної системи, а й виявився досить ефективним засобом підвищення якості взаємодії державних структур з широкою громадськістю. З плином часу він перетворився на серйозний чинник демократичного розвитку, зміцнення державних і цивільних інститутів, супутніх політичних практик. Електронний уряд першого, другого («відкритий уряд») і третього покоління («розумний уряд») став загальносвітовим індикатором рівня розвитку держави, його інтелектуальної та технологічної потужності, політичної зрілості соціуму. Остання обставина стала визначальною для перенаправлення внутрішньополітичного курсу більшості країн, що розвиваються в бік формування інформаційного суспільства і масового впровадження високих технологій у систему державного управління. І на сьогодні електронний уряд активно задіяний у процес розвитку інститутів демократії, що і повертає до себе підвищену увагу з боку наукового співтовариства.

У процесі розвитку електронного уряду намітився певний розрив між його концептуальною складовою і політичною практикою. Темпи створення нових концепцій електронного уряду (версій 0.2 і 0.3) значно випереджають їх практичне втілення. Для країн, які перебувають в стані «наздоганяючого розвитку», в тому числі і для України, це створює ряд суперечностей у системі державного управління, на вирішення яких спрямовано значні зусилля, як органів влади, так і бізнес-спільноти.

Відсутність розриву між ідеологічною (концептуальною) і практичною компонентами електронного уряду, або хоча б його мінімальне значення, виступає в якості необхідної умови для того, щоб електронний уряд міг виступати чинником зміцнення демократії. На сьогодні відповідність практики та ідеології електронного уряду спостерігається в найбільш розвинених країнах світу: США, Канаді, Великобританії, Німеччині, Республіці Корея, Японії. Для цих держав електронний уряд повною мірою може розглядатися як чинник зміцнення і подальшого розвитку інститутів демократії. Для більшості ж інших держав – лише частково.

Спочатку електронний уряд створюється державною владою як інструмент управління, регулювання соціально-політичних процесів. Але, у міру його розвитку і охоплення

управлінських, захисних, мобілізаційних і т.ін. функцій (при переході до другого і, особливо, – до третього покоління), діяльність органів влади стає залежною від електронного уряду. Будь-яка ініціатива влади щодо перебудови суспільства, будь-яке нововведення тепер повинні вписуватися в логічну схему електронного уряду. Електронний уряд як би споруджує межі коридору, за які внутрішня політика держави вийти вже не може.

Перехід до електронного уряду «другого покоління» створює об'єктивні умови для оптимізації взаємодії інститутів держави і суспільства. Система електронного уряду, заснована на технології соціальних мереж, починає виступати в якості регулятора розвитку громадянського суспільства. Проміжною ланкою в даному випадку виступають соціальні мережі (ширше – мережева комунікація), впливаючи на які досягаються необхідні зміни у відносинах між соціальними суб'єктами.

При досить високій потенційній можливості національних систем електронного уряду впливати на демократичні перетворення в суспільстві, і, в цілому, виступати чинником зміцнення в країні демократії, вплив електронного уряду має свої межі. Він може впливати на модернізацію, розвиток інститутів демократії та громадянського суспільства лише за певних умов. До цих умов, зокрема, ми можемо віднести: а) історичні передумови для активізації громадянського суспільства, б) наявність конкурентного політичного середовища, що стимулює модернізацію інститутів демократії: від парламентаризму, виборності посадових осіб, лідерів партій і рухів до інституту незалежних ЗМІ, в) об'єктивне існування технологій, організаційно-технічних і адміністративних можливостей для реалізації модерністських ідей, г) органи державної влади, особливо національний уряд, беруть на себе зобов'язання щодо масового впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в сферу соціально-політичних відносин і виділяють (залучають) для цього необхідні ресурси, г) суспільний розвиток відповідає параметрам інформаційного суспільства, максимально використовує Інтернет-середовище для підвищення ступеня своєї стійкості, д) у розвитку практики електронного уряду зацікавлена не тільки держава, а й громадянське суспільство (комерційний, «третій» сектор і громадяни), е) у системі політичних відносин одночасно є пропозиція електронних державних послуг і попит на них з боку фізичних та юридичних осіб.

Ці умови накладають певні обмеження на вплив, створюють своєрідний коридор можливостей, всередині якого модерністський потенціал електронного уряду може бути добре розкритий. Але за межами цього коридору вплив електронного уряду на модернізацію і, в цілому, на розвиток інститутів демократії та громадянського суспільства припиняється.

У сучасній українській практиці електронний уряд ототожнюється з Інтернет-механізмом надання електронних державних послуг населенню. І за всіма міжнародними стандартами він не є повноцінним електронним урядом навіть першого покоління; відповідно і не може поки розглядатися як засіб інституціоналізації політичних відносин. А великий розрив між ідеологією і практикою електронного уряду споруджує бар'єр на шляху зарахування його до категорії чинників зміцнення демократії. В Україні для участі громадян в управлінні державою запроваджено цілий комплекс інформаційно-комунікаційних технологій, серед яких: державна автоматизована система «Управління», Інтернет-система Відкритого уряду, система «Українська громадська ініціатива», ЦНАП, платформи електронної демократії та електронного уряду. Але кожна з цих технологій має дуже обмежені можливості. За допомогою їх використання громадяни можуть грати лише непрямую роль у процесі прийняття політичних рішень. Уряд зараз робить спроби подальшого вдосконалення цих систем, розширення їх функцій і можливостей. Однак, на наш погляд, ці технології окремо не мають перспективи. Політично доцільно інтегрувати їх в єдину Інтернет-систему на базі електронного уряду. Це створить ефективний механізм державного публічного управління з прямою участю населення в процесі прийняття і узгодження соціально-значимих рішень.

Підводячи остаточний підсумок, сформулюємо рекомендації щодо вдосконалення української практики електронного уряду в інтересах подальшого зміцнення в країні демократичного режиму. 1. Необхідно залучати до модернізації всіх основних вузлів і механізмів електронного уряду зацікавлених громадян з числа громадських активістів, а

також недержавні некомерційні організації (ННО) і приватні українські компанії. Перед запуском чергового он-лайн механізму доцільно проведення публічного обговорення цього проекту з подальшим урахуванням зроблених зауважень і пропозицій. 2. Розробка технологій електронного уряду другого покоління повинна неодмінно проводитися під контролем громадянського суспільства. Тому процедура створення і модернізації системи електронного уряду повинна бути гранично прозорою. 3. Для успішного розширення практики електронного уряду потрібен потужний інформаційний супровід: рівень доступності населення до політичних телекомунікаційних технологій повинен весь час підвищуватися. 4. Набір функцій електронного уряду повинен корелюватися з потребами суспільства. З цією метою має бути розроблений і введений відповідний політичний механізм: ініціативи громадян щодо зміни роботи української системи електронного уряду повинні в найкоротші терміни розглядатися профільними державними установами і реалізовуватися.

Список використаних джерел

1. Армстронг Ч. Зростаюча демократія. *Відкрите урядування: колективна робота, прозорість і дієва участь* / за ред. Даніела Латропа і Лорел Руми ; пер. з англ. Андрія Іщенко. К.: Наука, 2011. С. 227–240.
2. Бабаєв В. М. та ін. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування». Х.: ХНУМГ, 2014. 127 с.
3. Войнова Е. О. Електронна демократія як форма політичної комунікації. URL: frps.opua.edu.ua/index.php/2012-03./35-2012-04-03-14-46-53.
4. Електронна демократія: біла книга державної політики / під ред. С. Панцира. К., 2015. 43 с.
5. Електронна демократія : навч. посіб. / Н. В. Грицяк, С. Г. Соловійов. К.: НАДУ, 2015. 66 с.
6. Електронне урядування: опорний конспект лекцій / Дзюба С. В., Жилияєв І. Б., Полумієнко С. К., Рубан І. А., Семенченко А. І. К., 2012. 264с.
7. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. К.: НАДУ, 2014. 352 с.
8. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В. М. Дрешпака. К., 2017.
9. Машкаров Ю. Г. та ін. Електронне урядування. Інформатизація державного управління: навчальний посібник. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. 264 с.
10. Мещеряков В.С. Електронна демократія. URL: <http://kds.org.ua/blog/elektronna-demokratiya>

Федунів Х.

студентка групи ПОІЗм-11

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.філол.н., викладач кафедри

інформаційної та соціокультурної діяльності ТНЕУ

Яблонська Н.

МОДЕЛЬ ІНТЕРФЕЙСУ У ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

У політичній сфері сучасної України відбуваються серйозні модернізаційні зміни, пов'язані із загальними трансформаційними процесами в житті суспільства. Розвиток останнього характеризується прогресом технологій, передусім – технологій інформаційної та комунікаційної сфер, завдяки розвитку мережі Інтернет. Поширення й утвердження інформаційно-комунікаційних технологій в сучасному суспільстві детермінує інформатизацію соціальному та політичному житті, в тому числі і механізмів політичного управління. У практику соціального і політичного управління широко увійшли ЦНАП, електронні центри